

ORIGINALAS PAŠTU NESIUNČIAMAS

Lietuvos Respublikos žemės ūkio viceministrui,
Visuomeninės Tarybos geodezijos, nekilnojamojo
turto kadastro ir žemėtvarkos planavimo dokumentų
rengimo veiklos sritis reglamentuojančių teisės aktų
tobulinimo galimybės nagrinėti, Pirmininkui
dr. Edvardui Raugalui,
Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius,
el. p. Edvardas.Raugalas@zum.lt

2012-01-18 Nr. 1

Nacionalinės žemės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos
direktoriui Vitui Lopiniui,
Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius,
el. p. Vitas.Lopinys@nzt.lt

**DĖL TOPOGRAFINIŲ IR INŽINERINIŲ TINKLŲ KONTROLINIŲ GEODEZINIŲ
NUOTRAUKŲ DUOMENŲ KAUPIMO SAVIVALDYBĖSE (VIETINIAME LYGMENYJE)
TVARKOS**

Vadovaujantis 2011 m. gruodžio 21 d. įvykusio Visuomeninės Tarybos geodezijos, nekilnojamojo turto kadastro ir žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo veiklos sritis reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo galimybės nagrinėti, posėdžio protokoliniu sprendimu, pateikiame Jums, Lietuvos matininkų asociacijos manymu, svarbiausių spęstinių problemų, su kuriomis susiduriama savivaldybėse, tvarkant savivaldybės teritorijos topografinius planus ir erdvinių duomenų rinkinius, sąrašą.

1. Topografinių planų kaupimą savivaldybėje (vietiniame lygmenyje) reglamentuojantys Lietuvos Respublikos Geodezijos ir kartografijos įstatymo (Žin., 2001, Nr. 62-2226; 2010, Nr. 54-2649) bei geodezijos ir kartografijos techninių reikalavimų reglamentų GKTR 2.08.01.:2000 „Statybiniai inžineriniai geodeziniai tyrinėjimai“, GTR 2.01.01.:1999 „Statomų požeminių tinklų ir komunikacijų geodezinių nuotraukų atlikimo tvarka“ aktualios redakcijos nuostatos nesuderintos su Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymu. Vietos savivaldos įstatyme savivaldybėms įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbų organizavimas ir vykdymas priskirtas prie savarankiškų savivaldybių funkcijų. Esant tokiai situacijai savivaldybėse labai įvairiai yra interpretuojama teisės aktuose numatyta sprendimų priėmimo bei įgyvendinimo, tvarkant savivaldybės teritorijos topografinius planus ir erdvinių duomenų rinkinius, laisvė.

Atsižvelgiant į ne gerėjančią tokios svarbios informacijos tvarkymo situaciją, siūlome inicijuoti Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo pataisas, perkeltant savivaldybės teritorijos topografinių planų ir erdvinių duomenų rinkinių tvarkymo funkciją iš savarankiškų savivaldybių funkcijų į valstybės deleguotas funkcijas. Manome, kad tik nuo topografinių planų ir erdvinių duomenų rinkinių atsakingo tvarkymo priklauso kokios kokybės erdvinius duomenis, naudojamus įvairiems poreikiams, turės valstybė.

2. Nesuderinti tarpusavyje topografinės-inžinerinės medžiagos detalumą ir kodavimą nusakantys Integruotos geoinformacinės sistemos (InGIS) geoduomenų specifikacija. II redakcija (Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija/Įsakymas/46/32/2000 04 25/Įsigalioja nuo 2000 05 04/Valstybės žinios'2000 Nr.36-1019), GKTR 2.11.02:2000 „Sutartiniai topografinių planų M 1:500, 1:1 000, 1:2 000 ir 1:5 000 ženklai“, GKTR 2.16.01:2002 „Taikomoji dujų GIS specifikacija.“. InGIS specifikacija orientacija į smulkų mastelį, registrų informacijos kodavimui, neturi būti naudojama vietinio lygmens topografiniams duomenims koduoti. „Taikomoji dujų GIS specifikacija“ pritaikyta žinybiniais poreikiams ir negali būti laikoma geodezijos ir kartografijos techniniu reglamentu. Sutartiniai ženklai, numatyti GKTR 2.11.02:2000, apima perteklinį simbolių kiekį ir atitinkamai perteklinį erdvinių objektų kiekį, kuomet tvarkomi savivaldybių lygmens erdviniai duomenys. Tačiau rengiant topografinius planus, gamybininkų pastebėjimu, sutartinių ženklų dar ir trūksta.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, manome, kad būtų tikslinga peržiūrėti čia įvardintų techninių reglamentų turinį ir inicijuoti Integruotos geoinformacinės sistemos (InGIS) geoduomenų specifikacijos atnaujinimą, pritaikant ją šiuolaikiniams poreikiams. Pažymėtina, kad visi geodezijos ir kartografijos techniniai reglamentai yra parengti Integruotos geoinformacinės sistemos (InGIS) geoduomenų specifikacijos, kuri turi būti taikoma valstybės registrams, valstybės bei savivaldybių lygmens georeferencinėms topografinėms ir inžinerinėms duomenų bazėms tvarkyti, pagrindu.

Be to, atkreipiame dėmesį, jog Lietuvos Respublikos Seimo tinklalapyje įdiegta teisės aktų duomenų bazė informuoja, kad Integruotos geoinformacinės sistemos (InGIS) geoduomenų specifikacija. II redakcija (Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija/Įsakymas/46/32/2000 04 25/Įsigalioja nuo 2000 05 04/Valstybės žinios'2000 Nr.36-1019) yra pakeista Nacionalinės žemės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2005 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 1P-184 “Dėl žemės konsolidacijos projekto sprendinių brėžinio geoinformacinės duomenų bazės specifikacijos patvirtinimo” patvirtinta Žemės konsolidacijos projekto sprendinių brėžinio geoinformacinės duomenų bazės specifikacija.

3. Statybos techninio reglamento STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“ 2008 m. spalio 27 d. pakeitime Nr. D1-566 įvardinta nesuderinta su Geodezijos ir kartografijos įstatymu ir geodezijos ir kartografijos techniniais reglamentais naujų pastatų geodezinių nuotraukų sudarymo ir suderinimo

tvarka. Pabaigus statinio statybą, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos reikalauja pateikti statinio geodezinę nuotrauką (schema). Toks, nesuderintas su geodezijos ir kartografijos reglamentais, reikalavimas lemia, kad gali būti sudaryta tik schema ir tokie erdviniai duomenys nėra pateikiami savivaldybei. Kitais atvejais, kai Statybos įstatymo ir jo poįstatyminių aktų nustatyta tvarka statybos užbaigimo dokumentas yra deklaracija (pvz. nesudėtingų statinių atveju) ir nereikalinga derinti su Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija, iš viso gali būti neatliekama statinio geodezinė nuotrauka. Atkreipiame dėmesį, jog į nesudėtingų statinių kategoriją, vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ pakeitimais įsigaliojusiais nuo 2011-07-24, patenka susisiekimo komunikacijos (tame tarpe gatvės, vietinės reikšmės keliai), inžineriniai tinklai (tame tarpe vandentiekio tinklai, buitiniai nuotakynai, vidutinio ir mažo slėgio gamtinių dujų įvadai, mažo slėgio suskystintų naftos dujų įvadai, šilumos tiekimo tinklai), vėjo elektrinės (jėgainės), saulės šviesos energijos elektrinės, saulės šilumos energijos kolektoriai, šachtiniai šuliniai. Tokiu būdu savivaldybės praranda galimybę atnaujinti topografinę informaciją.

4. Lietuvos Respublikos vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarime Nr. 1124 „Žemės sklypo plano, prilyginamo detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, rengimo, derinimo ir tvirtinimo miestų teritorijose tvarkos aprašas“ apibūdintas topografavimo dokumentas nesuderintas su Geodezijos ir kartografijos įstatymu ir geodezijos ir kartografijos techniniais reglamentais. To pasėkoje, projektuojant sklypą urbanizuotoje teritorijoje, naudojamas topografinis planas nepatenka į savivaldybę, nes jo tvirtinimas savivaldybėje nenumatytas.

Atkreipiame dėmesį, jog teisės aktų, reglamentuojančių geodezinės, kartografinės ir topografinės informacijos duomenų nustatymą, parengimą ir tvarkymą, nesuderinimas su Geodezijos ir kartografijos įstatymu ir geodezijos ir kartografijos techniniais reglamentais sudaro visas sąlygas savivaldybėms prarasti aktualią atnaujintą topografinę informaciją.

5. Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto kadastro nuostatuose reglamentuojamas kartografavimo dokumentas (žemės sklypo planas) taip pat nesuderintas su Geodezijos ir kartografijos įstatymu ir geodezijos ir kartografijos techniniais reglamentais, nors naudojamos tos pačios sąvokos ir terminai. Minėti nuostatai neįpareigoja žemės sklypo kadastrinių matavimų metu koordinuotų pastatų ir inžinerinių statinių duomenis pateikti savivaldybėms. Šiuo atveju savivaldybė praranda galimybę atnaujinti topografinę informaciją, o nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojas ir žemėtvarkos skyriai neturi galimybės kameraliai patikrinti topografinių-kartografinių duomenų patikimumą.

Manome, kad būtų tikslinga peržiūrėti žemės sklypų planų rengimo tvarką, atsisakant žemės sklypo plane perteklinių ir galimai nepatikimų topografinių-kartografinių duomenų. Tačiau

lygiagrečiai galėtų būti rengiama tokio sklypo topografinė nuotrauka, leisianti savivaldybei atnaujinti duomenis.

6. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimo „Dėl georeferencinio pagrindo kadastro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veikimo pradžios nustatymo“ projekte (toliau — Projektas), sukurtame Žemės ūkio ministerijos, netiksliai apibūdintas savivaldybių institucijų, tvarkančių savivaldybių erdviųjų duomenų rinkinius, vaidmuo. Projekte nurodyta, kad Georeferencinių duomenų kadastro duomenys tikslinami pagal savivaldybių ir kadastrinius matavimus atliekančių asmenų pateiktą informaciją. Šiuo metu teisės aktais įteisinta situacija, kai savivaldybės netenka topografinės informacijos srauto iš kadastrinius matavimus atliekančių asmenų. Toks dviprasmiškumas garantuoja situacijos, kai apie tą patį erdvinį objektą savivaldybės institucija ir kadastrinius matavimus atliekantys asmenys teiks skirtingą informaciją, susidarymą.

Siekiant išvengti duomenų kaupimo dvejose sistemose, siūlome teisės aktuose numatyti, kad savivaldybėms, tvarkančioms erdviųjų duomenų rinkinius, kadastrinius matavimus atliekantys asmenys erdvinę informaciją teiktų tiesiogiai. Tokiu atveju savivaldybės Georeferencinio pagrindo kadastro tvarkymo įstaigai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms teiktų teisingą erdvinę informaciją.

7. Projektuojant žemės sklypą ir braižant žemės sklypo planą nereikalaujama rodyti suprojektuotus inžinerinius tinklus, kuriems išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Miestuose, kur intensyvesni statybos procesai, tokia situacija sudaro sąlygas konfliktui dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo. Šia situaciją pablogina ir statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ pakeitimai, įsigalioję nuo 2011-07-24.

8. Topografiniuose planuose vaizduojamų inžinerinių tinklų derinimo su eksploatuojančiomis organizacijomis tvarka geodezijos ir kartografijos techniniuose reglamentuose nedetalizuota. Eksploatuojančios inžinerinius tinklus organizacijos neatsako už erdviųjų duomenų padėties tikslumą, tačiau verčia geodezininkus taisyti tiksliais matavimais nustatytus duomenis, vietovėje koordinuotus objektus perstumti į neteisingą planinę padėtį, kad jų padėtis atitiktų eksploatuojančios organizacijos turimose žemo tikslumo schemose esančių objektų padėtį. Reglamentais ir taisyklėmis nenurodyta ką turi tikrinti plane eksploatuojanti organizacija ir kokią topografinę medžiagą turi pateikti geodezininkui, jeigu mano plane esant objektų padėties klaidų. Geodezininkas, norėdamas suderinti topografinį planą, dažnai būna priverstas sukurti klaidingą topografinę medžiagą, prisiimdamas visą atsakomybę. Taip mažinama savivaldybėse tvarkomų topografinių duomenų kokybė.

9. Rajonų savivaldybių žemėtvarkos tarnybos pateikia melioracijos projektus geodezininkams. Melioracijos tinklų geodezinės nuotraukos nepateikiamos. Tokiu būdu suprojektuoti melioracijos tinklai perkeliama į stambaus mastelio topografinius planus.

Topografinių planų naudotojas klaidinamas jam pateikiant suprojektuoto statinį padėtį kaip faktinę, nustatytą vietovėje.

10. Finansiškai stiprios inžinerinius tinklus eksploatuojančios įmonės sukūrė nuosavus erdvinių duomenų rinkinius (EDR). Šių EDR tikslumas nežinomas. Kai kurios savivaldybės turi susitarimus ir gauna šiuos EDR, tačiau įmonės perduoda sukurtus EDR neprisiimdamos jokių įsipareigojimų dėl erdvinių duomenų pilnumo ir tikslumo. Tokių gautų EDR naudojimas savivaldybėje nėra numatytas, aprašytas ar juridškai pagrįstas.

Siūlytume inicijuoti teisės aktų pakeitimus, įpareigojančius visą aktualią topografinę informaciją pateikti savivaldybėms, o inžinerinius tinklų sluoksniu papildyti Georeferencinio pagrindo kadastrą.

Prezidentė
LMA tarybos pirmininkė

Birutė Emilija Nenortaitė